Gryf Łęczycki

Nr 2/2010r. ***Pismo Zrzeszenia Kaszubsko – Pomorskiego Oddziału w Łęczycach***

KOLĘDNICY Z BOŻEGOPOLA

Każdego roku sekretariat Papieskich Dzieł Misyjnych Dzieci w Rzymie wyznacza konkretny kraj, który kolędnicy wspierają poprzez zbiórki pieniędzy. Zgodnie z tą ideą zebranych ofiar nie można przeznaczać dla misjonarzy, a jedynie na projekty służące dzieciom. Akcja spotyka się z wieloma pozytywnymi opiniami oraz z wielkim entuzjazmem osób, które chcą wesprzeć ten pomysł.

Wzorem kilku lat ubiegłych, nasi mali misjonarze uczęszczający na zajęcia **Kółka Misyjnego w Szkole Podstawowej w Bożympolu Wielkim**, podjęli trud kolędowania do rodzin naszych parafian. Po uprzednim przygotowaniu odpowiednich strojów, gwiazdy i skarbonek misyjnych oraz nauczeniu się tekstu kolędy, z Bożym błogosławieństwem i pod czujną opieką pań katechetek **Bernadety Kaczmarek i Iwony Kolmetz**, dzieci wyruszyły z kolędą misyjną.

Najpierw odwiedziły **ks. proboszcza prałata Alfonsa Formelę** oraz swoje własne rodziny, aby nabrać praktyki i odwagi w głoszeniu Dobrej Nowiny.

Dzieci odwiedzały nasze domy w dwóch grupach, każda po pięć osób przebrane za Maryję, Józefa, pastuszka, dziecko z Pakistanu i aniołka.

Kolędnicy złożyli wizytę wszystkim rodzinom w Bożympolu. Rozśpiewane gromadki były chętnie zapraszane do domów i częstowane słodyczami. Rodziny uważnie słuchały informacji **o sytuacji w Pakistanie, na który przeznaczona jest zbiórka** oraz dobrej nowiny o Bożym Narodzeniu.

Te odwiedziny były szczególnie oczekiwane przez osoby starsze, chore czy samotne. Niektórzy nie kryli łez wzruszenia. Kolędnicy spotykali się z miłym przyjęciem i niemałą ofiarnością.

Zebrane w czasie kolędowania datki zostaną przekazane na potrzeby misji i cele charytatywne, natomiast otrzymane słodycze dzieci solidarnie podzieliły między siebie.

W święto Trzech Króli na zakończenie kolędowania, w czasie uroczystej Mszy św., w której uczestniczyły oba zespoły kolędnicze w swoich strojach, ks. proboszcz krótko podsumował nasze dzieło i serdecznie podziękował zarówno dzieciom jak i parafianom.

Wydarzenia z Naszej Gminy

W dniu 6 stycznia (święto Trzech Króli) uczestniczyliśmy w uroczystej mszy świętej w Bożympolu. Zostały na niej uhonorowane zespoły kolędnicze o czym artykuł powyżej.

Udział we mszy brało wielu zaproszonych gości począwszy od władz powiatowych, władz gminy Luzino, radnych obecnej i poprzednich kadencji gminy Łęczyce poprzez mieszkańców naszej gminy. Spotkaliśmy się jak co roku by wspólnie pokolędować korzystając z gościnności księdza prałata. Organizacją spotkania w plebanii od strony muzycznej i kulinarnej zajęła się Wspólnota Samorządowa gminy Łęczyce. Najważniejszym elementem biesiadowania było wspólne śpiewanie kolęd przy akompaniamencie cymbał i akordeonu. Jednak to, co jest istotą takich spotkań to możliwość wymiany a nawet zderzeń poglądów i doświadczeń. Sprzyjała temu różnorodność wiekowa rozmówców, reprezentowanie wielu środowisk, sprawowanie funkcji, stanowisk a przede wszystkim **troska o najbliższe otoczenie.** Takie spotkania są niezwykle twórcze, są podstawą funkcjonowania demokracji ponieważ uwrażliwiają na bieżące potrzeby, wskazują na to co istotne, ważne, bo **wskazują na kierunek niezbędnych zmian**.

„A jo so spiewia po kaszebsku”

T.Fopka

W bożepolskiej szkole język kaszubski rozwija się coraz prężniej. Działa zespół regionalny pod opieką pani **Bernadety Kaczmarek**, pierwszoklasiści śpiewają po kaszubsku na zajęciach muzyczno- regionalnych, chór **„Bel canto”** i zespół wokalny Gimnazjum prowadzone przez panią **Aleksandrę Ropel**ę mają w swoim repertuarze coraz więcej pieśni kaszubskich.

Dnia 9 stycznia 2010r. uczniowie wzięli udział w **V Pomorskim Konkursie Kaszubskiej Pieśni Bożonarodzeniowej w Szemudzie**. Szkołę Podstawową reprezentowała uczennica klasy trzeciej **Agata Ropela**, a Gimnazjum dziesięcioosobowy zespół wokalny i solistka uczennica klasy pierwszej **Sandra Siejbik.** Konkursowe przesłuchania trwały 8 godzin, uczestniczyło w nich ponad 200 osób. Wśród wielkiej liczby uczestników z całego województwa **Agata wywalczyła I miejsce**.

Mamy nadzieje, że kolejny przegląd przyniesie nam następne sukcesy a dzieci jeszcze chętniej będą śpiewać po kaszubsku.

Aleksandra Ropela

Język kaszubski–status prawny w Polsce

Status prawny języka kaszubskiego reguluje w Polsce Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym z 6 stycznia 2005 roku, uchwalona przez **Sejm Rzeczypospolitej Polskiej określając język kaszubski językiem regionalnym.** Zgodnie z nią istnieje możliwość nauki w szkołach oraz używania go przed organami administracji rządowej. W 1991r. rozpoczęto po raz pierwszy naukę języka kaszubskiego w szkole w Głodnicy, a gmina Parchowo w swoich urzędach wprowadziła kaszubski jako język równorzędny.

Język regionalny jest centralną wartością kultury kaszubskiej, jest on nie tylko środkiem komunikowania, ale **stanowi podstawowy sposób przekazywania kultury.** Język kaszubski jest w Polsce jedynym językiem regionalnym, a nie gwarą jak dotąd sądzono. Ponadto od pierwszego czerwca 2009r. zaczęła w Polsce obowiązywać Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych.

Alfabet kaszubski

Aa	**Ąą**	**Ãã**	**Bb**	**Cc**	**Dd**
Ee	**Éé**	**Ëë**	**Ff**	**Gg**	**Hh**
Ii	**Jj**	**Kk**	**Ll**	**Łł**	**Mm**
Nn	**Ńń**	**Oo**	**Òò**	**Óó**	**Ôô**
Pp	**Rr**	**Ss**	**Tt**	**Uu**	**Ùù**
Ww	**Yy**	**Zz**	**Żż**		

w tym niewystępujące w języku polskim:

Ãã Éé Ëë Òò Ôô Ùù

Ojcze nasz

Òjcze nasz, jaczi jes w niebie,
niech sã swiãcy Twòje miono,
niech przińdze Twòje królestwò,
niech mdze Twòja wòlô
jakno w niebie tak téż na zemi.
Chleba najégò pòwszednégò dôj nóm dzysô
i òdpùscë nóm naje winë,
jak i më òdpùszcziwómë naszim winowajcóm.
A nie dopùscë na nas pòkùszeniô,
ale nas zbawi òde złégò.

Amen

Strategia ochrony i rozwoju języka i kultury kaszubskiej

Autor: Zarząd Główny Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego

Misją Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego jest działalność na rzecz wzmocnienia regionalno-etnicznej tożsamości Kaszubów, Kociewiaków, Borowiaków i Krajniaków, przy jednoczesnej współpracy (...) z różnymi grupami w interesie rozwoju kulturowo-gospodarczego całej społeczności zamieszkującej Pomorze. Jest to zgodne z powszechnie obowiązującą w Unii Europejskiej zasadą Jedności w różnorodności". (...)

Realizując nasze cele statutowe powinniśmy wzmacniać swoją pozycję i oddziaływać na region, uwzględniając zmieniające się warunki społeczno-kulturowe i polityczno-gospodarcze. Tylko w ten sposób mamy szansę stać się silnym partnerem i ważnym podmiotem życia publicznego na Pomorzu, pozytywnie oddziałującym na inne podmioty i obszary w kraju.

Uchwała XVI Walnego Zjazdu Delegatów Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego z 4 grudnia 2004 r.

Aleksander Majkowski
Żëcé i przigòdë Remùsa

- Chcesz të przeniesc królewiónkã przez głãbòką wòdã ?
- Chcesz të wëbawic zapadli zómk?
- Nie ùlãkniesz sã Trzech Ùkôzków?
- Mdzesz òdmëkôł wszëtczé dwiérze jaż trafisz na swòje?
- Pùdzesz do lëdzy i prôcowół bãdzesz

nad wëdwigniãcym zapadłegó zómkù?

Bò czemùż bë nasza zaklãtô mòwa kaszëbskó ni mia wstac jak królewiónka i sadnąc na złotim trónie?

Wprowadzenie

Celem niniejszego dokumentu jest prezentacja strategii ochrony oraz rozwoju języka i kultury Kaszubów przygotowanej przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie (ZK-P).

Język kaszubski jest fundamentem tożsamości Kaszubów. U podstaw strategii leży przekonanie, że język i kultura stanowią ich wkład w rozwój kultury powszechnej oraz że zapobiegają poczuciu wyobcowania czy wykorzenienia w konfrontacji z procesami globalizacji i komercjalizacji. Strategia opiera się na przekonaniu o konieczności otwarcia na nowe trendy, a nie separowaniu się, traktowanemu jako środek służący utrzymaniu własnej tożsamości.

Na mocy Art. 19, ust.2 „Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym" (Dz. U. z 2005 r., nr 17, poz.141) język kaszubski został uznany za język regionalny, zgodnie z kryteriami Europejskiej Karty Języków Regionalnych lub Mniejszościowych.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym i posiada osobowość prawną. Pielęgnowanie oraz rozwijanie języka kaszubskiego i dialektów pomorskich jest jednym z jego statutowych zadań.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie wyraża nadzieję, że zawarte w dokumencie cele uda się zrealizować przy współpracy z innymi partnerami społecznymi.

Dokument formułuje priorytety i działania, jakie powinno podjąć ZK-P dla zachowania i rozwoju języka kaszubskiego. W strategii zidentyfikowano partnerów, nie roszcząc sobie prawa do określania, jaka powinna być ich rola i zakres zaangażowania. Pozostawiamy tę decyzję partnerom, deklarując wsparcie, poszerzanie obszarów wspólnych działań oraz przyjazną współpracę.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie uznaje poszanowanie dla dziedzictwa kulturowego i języka za jedną z fundamentalnych wartości społeczeństwa obywatelskiego. Z tego powodu ZK-P uważa inne społeczności regionalne Pomorza za naturalnych partnerów Kaszubów w budowaniu pomorskiej tożsamości.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie zaprasza wszystkich, którym leży na sercu rozwój języka i kultury kaszubskiej, do partnerskiej współpracy w realizacji celów strategii.

Cel główny, priorytety i cele szczegółowe strategii

Celem głównym strategii języka kaszubskiego jest: **Uczynić język kaszubski zdolnym do trwania i rozwoju**

-

Priorytety działania i strategii

Dla realizacji celu głównego strategii niezbędne jest skoncentrowanie podejmowanych działań w ramach czterech priorytetów:

1. Upowszechnić edukację kaszubską, a w szczególności naukę języka kaszubskiego.
2. Promować i wspierać używanie języka kaszubskiego.
3. Chronić dziedzictwo języka i kultury kaszubskiej.
4. Wzmocnić pozycję języka kaszubskiego w regionie, kraju i na arenie międzynarodowej.

Po pierwsze: wzrost liczby osób posługujących się językiem kaszubskim w mowie i w piśmie jest podstawowym warunkiem jego zachowania oraz przekazania go następnym pokoleniom**.**

Ciąg dalszy nastąpi.